

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

ความคิดเห็นและการตัดสินใจใช้รดน้ำเพื่อการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ของกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่

Opinions and Decision Making Toward the Use of Transplant Rice Seedling Machine for Rice Seed Production by Rice Seed Producer Group in Phrae Rice Seed Center

บุญเสริมฐ์ มีมานะ(Boonset Meemana)*บำเพ็ญ เขียวหวาน (Bumpen Keowan)**

พรชูลี นิลวิเศษ (Pornchulee Nilvises)***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1)สภาพเศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกร(2)ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว (3)ความคิดเห็นและการตัดสินใจใช้รดน้ำ (4) จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค การใช้รดน้ำ (5) ปัญหาและข้อเสนอแนะการใช้รดน้ำของเกษตรกร

ประชากรในการวิจัย คือเกษตรกรกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ ปี 2555 จำนวน 278 คน สุ่มตัวอย่างแบบง่าย ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 165 ราย และทำการสนทนากลุ่มกับ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและคณะกรรมการกลุ่ม จำนวน 10 ราย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ แบบปลายปิดและปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า(1)เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 50.3 ปี จบศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่4 สมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.98 คน มีแรงงานเกษตรกรในครัวเรือน เฉลี่ย 2.13 คน พื้นที่ทำการเกษตร เฉลี่ย 14.99 ไร่ อาชีพหลักทำการเกษตร อาชีพรองรับจ้าง มีรายได้ครัวเรือน เฉลี่ย 196,000บาทต่อปี มีหนี้สินส่วนใหญ่ได้รับสินเชื่อมาจาก ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ไม่มีตำแหน่งทางสังคม เป็นสมาชิกกลุ่ม เฉลี่ยน้อยกว่า 5 ปี และมีหน่วยงานสนับสนุน มากกว่าหนึ่งหน่วยงาน (2) เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 82 มีความรู้ความเข้าใจการผลิตเมล็ดพันธุ์ ใน ระดับมาก (3) ความคิดเห็นการตัดสินใจใช้รดน้ำ ด้านการส่งเสริมผลิตเมล็ดพันธุ์ และรดน้ำ ภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก ด้านการใช้รดน้ำ อยู่ในระดับมาก และด้านผลิตภัณฑ์และการบริการ อยู่ในระดับปานกลาง (4)จุดแข็งการใช้รดน้ำได้แก่ ลดต้นทุนค่าแรงงาน ประหยัดเมล็ดพันธุ์ จุดอ่อนได้แก่ รดน้ำมีราคาค่อนข้างแพง ต้องเตรียมกล้าปริมาณให้เพียงพอต่อการปลูก โอกาส ความต้องการใช้รดน้ำภายในประเทศสูง สร้างอาชีพใหม่ให้เกษตรกรเช่น การเพาะกล้า รับจ้างปักดำ อุปสรรค ขาดการรับข้อมูลข่าวสาร ขาดการจัดการแปลงนาของเกษตรกร (5)ปัญหา พบว่า เกษตรกรขาด ความรู้ ความเข้าใจ การใช้รดน้ำ การบริการหลังขายที่ไม่ดีพอ ขาดแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ ข้อเสนอแนะ หน่วยงาน ภาครัฐ และเอกชน ควรกำหนดแนวทางส่งเสริม ฝึกอบรมให้ความรู้ แก่เกษตรกร ทุกๆด้าน และบริษัทควร จัดหาอะไหล่ ให้เพียงพอกับความ ต้องการ และสนับสนุน กลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ จัดตั้งกองทุนสินเชื่อเพื่อการผลิต ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว

คำสำคัญ ความคิดเห็น การตัดสินใจ รดน้ำเพื่อการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว กลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว
ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่

* นักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช boonset14@hotmail.com

** รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช bumpen.keo@stou.ac.th

*** รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช pornchulee@stou.ac.th

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

Abstract

The objectives of this study were: (1) to study social and economic state of farmers in rice seed producer group in phrae rice seed center; (2) to study their knowledge and understanding of rice seed production; (3) to study their Opinions and decision making toward the use of Transplant rice seedling machine ; (4) to study their strength ,weakness, opportunity and threat, the use of transplant rice seedling machine ; (5) to study their problems and suggestions on use of transplant rice seedling machine of farmers.

The study population was 278 farmers, who were the members of rice seed producer group in phrae rice seed center. the year of 2012 , The 165 samples were selected by using The simple random sampling methodology. And Focus group data were collected by using an interview form. The statistical methodology used to analyze the data by instant computer programs were frequency, percentage, mean, maximum value, minimum value and standard deviation.

The findings of this study were as follows:(1) Most of the studied farmers were male, with average age at 50.3 years. They were educated at lower primary level. The average quantity of members of their family was 3.98 persons. The average quantity of the labor in their family was 2.1 persons along . Their average area used for farming was 14.99 Rai, The maim occupation is Agriculture Associate Profession contractota. Their average income obtaining from agricultural section was 196,000.00 Baht along . Most of them had debts. They were a member of the bank for Agriculture and Agriculture Cooperative. Most no social position. They were a member of a farmer group/organization. The average duration of their experience in typical farming was 5 years, The destination supports more than one agency.(2) Most of 82 percent had knowledge and understanding seed production at much level average 13.65 (3)In their opinion and Decision making toward the use of Transplant rice seedling machine aspect extension seed production and Transplant rice seedling machine at much level., aspect use Transplant rice seedling machine at much level. aspect production and services at much level. (4) strength use Transplant rice seedling machine were reduce costs labor, seed ;weakness were high price have to be prepared to meet the growing context devil; opportunity High demand in the country. to scratch farmer ex Planting seedlings. Contractor transplanting. and threat Lack of information. The field of farm management; and(5) the problems of farmers were lack of knowledge of use Transplant rice seedling machine. After sales service is not good. low interest loans. Farmer recommended that government and private sector transfer knowledge about Transplant rice seedling machine. Adequate supply of spare parts. Fund loans to manufacturing for seed production.

Keywords: Opinions, Decision making toward ,Transplant rice seedling machine for Rice seed production , Rice seed producer group, Phrae rice seed center

* นักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช boonset_14@hotmail.com

** รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช bompen.keo@stou.ac.th

*** รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช pornchulee@stou.ac.th

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

บทนำ

ข้าวเป็นพืชที่มีความสำคัญต่อประชากรโลก และคนไทยมาช้านาน ตั้งแต่บรรพกาลจนถึงปัจจุบัน ข้าวมีอิทธิพลต่อคนไทยในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ยุทธศาสตร์ข้าวไทยปี 2550-2554 หน่วยงานรับผิดชอบคือ : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงพาณิชย์ กล่าวว่าข้าวเป็นอาหารหลักประจำชาติ และเป็นพืชเศรษฐกิจหลักที่สำคัญยิ่งของไทย โดยมีชาวนา 3.7 ล้านครัวเรือน จากเกษตรกรทั่วประเทศ 5.6 ล้านครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 66 ของครัวเรือนเกษตรกรทั้งหมด พื้นที่เพาะปลูกข้าวปีละประมาณ 56 - 58 ล้านไร่ ได้ผลผลิตปีละประมาณ 28.0 - 30.0 ล้านตันข้าวเปลือก มูลค่าปีละประมาณ 180,000 – 200,000 ล้านบาท ซึ่งเป็นรายได้หลักที่หล่อเลี้ยงเกษตรกรในระดับรากหญ้า อีกทั้งยังเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญสามารถสร้างรายได้ และนำเงินตราเข้าประเทศปีละประมาณ 80,000 – 100,000 ล้านบาท รวมทั้งเป็นพืชที่สร้างความมั่นคงทางอาหารด้วย(กระทรวงเกษตรและสหกรณ์,2550:1)

นับจากปี 2552 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีนโยบายให้กรมการข้าว โดยให้สำนักเมล็ดพันธุ์ข้าว เพิ่มปริมาณกำลังการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวให้สูงขึ้นจาก 70,000 ตัน เป็น 100,000 ตันโดยมอบหมายให้ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว 23 ศูนย์ ซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติการในพื้นที่ พิจารณากำหนดแผนการผลิตในเมล็ดพันธุ์ข้าวศูนย์ละประมาณ 2,000 – 4,500 ตัน และต้องใช้พื้นที่แปลงขยายพันธุ์ประมาณ 250,000 ไร่ จากกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวจำนวน 323 กลุ่มและเกษตรกรผู้ผลิตรวม 12,828 ราย ผลงานสามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ได้เพียงจำนวน 79,209 ตัน หรือร้อยละ 79.29 ของเป้าหมายโดยมีสาเหตุปัญหาอุปสรรคหลายด้านที่เกิดขึ้นระหว่างการผลิต เช่นแปลงขยายพันธุ์ประสบปัญหาภัยธรรมชาติ ปัญหาการจัดเตรียมพื้นที่แปลงขยายพันธุ์ ภาวะเร่งด่วนเร่งรีบใกล้ฤดูปลูก การจัดทำแปลงขยายพันธุ์ให้ได้มาตรฐานแปลงขยายเมล็ดพันธุ์ข้าว ต้องปราศจากข้าวเรื้อ และพันธุ์ข้าวปน (พรณี ทองเกตุ,2555:1)

การปลูกข้าวเพื่อการผลิตเมล็ดพันธุ์ ต้องการความประณีตมากกว่าการปลูกเพื่อบริโภคทั่วไป ต้องมีการกำจัดพันธุ์ปน และการกำจัดวัชพืช วิธีปลูกข้าวที่ดีที่สุดสำหรับการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคือวิธีการดำนา แต่ประสบปัญหา ขาดแคลนแรงงานในภาคเกษตรกรรมอย่างรุนแรง ผลักดันให้มีเกษตรกรหลายพื้นที่ ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ด้วยวิธีหว่านน้ำตม ส่งผลให้ศูนย์ขยายพันธุ์พืช หลายแห่งไม่สามารถผลิตเมล็ดข้าวพันธุ์ดีได้ตามเกณฑ์เป้าหมาย เนื่องจากผลผลิตที่ได้จากแปลงขยายพันธุ์ที่ปลูกโดยวิธีหว่าน มักจะไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน เพราะมีเมล็ดพันธุ์อื่นที่ไม่พึงประสงค์มากกว่าที่กำหนด ทำให้ตรวจกำจัดพันธุ์ปน ที่ไม่พึงประสงค์ได้ยากกว่านาดำ หากสภาพการณ์เป็นเช่นนี้ต่อไป ไม่สามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีตามเกณฑ์มาตรฐาน และส่งผลต่อประสิทธิภาพในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของประเทศได้ในอนาคต(คะเนิงศักดิ์ เจียรนัยสกุลและคณะ,2548 : 1) สิ่งที่เกี่ยวข้อง และจำเป็นต้องแนะนำให้สมาชิกแปลงขยายพันธุ์ข้าวได้หันให้ความสนใจเรื่องการปลูกข้าว อย่างเป็นระเบียบเป็นแถวเป็นแนวในแปลงขยายพันธุ์ เนื่องจากสะดวกต่อการดูแลรักษาและการตรวจคัดพันธุ์ สดปริมาณการใช้เมล็ดพันธุ์ต่อไร่ และสามารถคำนวณผลผลิตได้อย่างแม่นยำ (สุรพล ชกเทียม 2555:9)ในปัจจุบันเครื่องจักรกล และอุปกรณ์ในการทำนาเป็นปัจจัยสำคัญในการผลิตเมล็ดพันธุ์เนื่องจาก ประหยัดเวลา และใช้แรงงานน้อยลง เกษตรกรจึงเริ่มหันไปใช้เครื่องจักรกลการเกษตรเพื่อใช้ทดแทนแรงงาน รอดำนาเป็นทางเลือกอีกทางหนึ่งที่ใช้ทดแทนแรงงานดังกล่าว

ดังนั้นจากความสำคัญและความเป็นมาข้างต้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษา สภาพเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร ความรู้ความเข้าใจการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ความคิดเห็นและการตัดสินใจใช้รดดำนาเพื่อการ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

ผลิตเมล็ดพันธุ์ของกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ ตลอดจนปัญหา และข้อเสนอแนะในการใช้รดน้ำเพื่อการ
ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของเกษตรกร เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัย ไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผน และดำเนินกิจกรรม
ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว เพื่อให้ได้เมล็ดพันธุ์ข้าวตามปริมาณ และ คุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด
ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพเศรษฐกิจและสังคมของ เกษตรกรกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่
2. เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ของเกษตรกรกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว
ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็น และการตัดสินใจใช้รดน้ำ ของกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว
แพร่
4. เพื่อศึกษา จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและ อุปสรรค การใช้รดน้ำ ของเกษตรกรกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์
ข้าวศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่
5. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะ ในการใช้รดน้ำ ของเกษตรกรกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวศูนย์เมล็ด
พันธุ์ข้าวแพร่

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ศึกษา ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือเกษตรกรกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ศูนย์
เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ ที่จดทะเบียนเป็นทางการตามระเบียบสำนักเมล็ดพันธุ์ข้าวว่าด้วยการจัดตั้งกลุ่มผู้ผลิตเมล็ด
พันธุ์ข้าว พ.ศ. 2550 จำนวน 7 กลุ่ม สมาชิกรวมทั้งสิ้น จำนวน 278 คน และ เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง และผู้นำ
กลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ จำนวน 10 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา ในการศึกษาครั้งนี้มีจำนวน 165 ราย ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดย
การวิธีการจับผลึก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์ทั้งชนิดปลายปิดและปลายเปิด ซึ่งสร้างจาก
กรอบแนวคิดในการวิจัย ประกอบด้วย 5 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 ปัจจัยทางสังคมและ ทางเศรษฐกิจของเกษตรกรกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว
- ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว
- ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและการตัดสินใจใช้รดน้ำเพื่อการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

ตอนที่ 4 จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรคการใช้รดค่านาเพื่อการผลิตเมล็ดพันธุ์

ตอนที่ 5 ปัญหา และข้อเสนอแนะ การใช้รดค่านาเพื่อการผลิตเมล็ดพันธุ์

2.1 การสร้างเครื่องมือ

2.1.1 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและผลงานต่าง ๆ สำหรับใช้เป็นกรอบแนวคิด

2.1.2 กำหนดกรอบของเนื้อหาและข้อคำถาม ให้สอดคล้องกับแนวคิดในการศึกษา

2.1.3 นำเครื่องมือที่จัดสร้างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เมื่อพิจารณาตรวจสอบให้ความคิดเห็น

2.2 การทดสอบเครื่องมือ

2.2.1 การตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา (content validity) เพื่อตรวจสอบว่าแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นนั้นสามารถวัดได้ตรงตามที่ต้องการ ครอบคลุมขอบเขตของเนื้อหาหรือไม่ โดยนำแบบสัมภาษณ์ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมและให้คำแนะนำเกี่ยวกับประเด็นหรือข้อความที่ควรเพิ่มเติมหรือแก้ไข ก่อนที่จะนำไปทดสอบต่อไป

2.2.2 การตรวจสอบความน่าเชื่อถือได้ (reliability) โดยการนำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ไปทดลองสัมภาษณ์เกษตรกรที่ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่จะใช้ศึกษา จำนวน 20 ราย จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์ในตอนที่ 3 ความคิดเห็นและการตัดสินใจใช้รดค่านาเพื่อการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว มาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาค่า reliability coefficients โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลปรากฏว่าแบบสัมภาษณ์แต่ละส่วนมีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่า เท่ากับ .883 ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่สูงจึงสามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้

2.3 การสนทนากลุ่ม (Focus group) กับคณะกรรมการกลุ่มและผู้เกี่ยวข้อง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 59.35 ของประชากรทั้งหมด ทำการสุ่มตัวอย่างสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก ใช้ระยะเวลาดำเนินการสัมภาษณ์ตั้งแต่เดือน มกราคม 2556 - กุมภาพันธ์ 2556 และสนทนากลุ่ม(Focus group)วิเคราะห์ ข้อมูลด้วยเทคนิคSWOT เกี่ยวกับการใช้รดค่านา กับคณะกรรมการกลุ่มและผู้เกี่ยวข้องจำนวน 10 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการใช้สถิติพรรณนา ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

ผลการวิจัย

1. ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์

1.1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 50.43 ปี มีสถานภาพสมรส จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน เฉลี่ย 3.98 คน

1.2 สภาพทางเศรษฐกิจ พบว่าเกษตรกร มีแรงงานทำการเกษตรในครัวเรือนเฉลี่ย 2.13 คน ร้อยละ 79.4 มีพื้นที่เป็นของตนเอง ร้อยละ 75.6 เป็นพื้นที่เช่า และร้อยละ 6.7 อาศัยคนอื่นทำไม่มีค่าเช่า พื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด เฉลี่ย 14.99 ไร่ต่อครัวเรือน ร้อยละ 95.2 อาชีพหลักคือการทำการเกษตร มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ค้าขาย และมีเงินเดือนประจำ ด้านอาชีพรอง ส่วนใหญ่อาชีพรับจ้าง มีรายได้ในครัวเรือนเฉลี่ย 196,000 บาทต่อปี ร้อยละ 100 จำหน่ายเมล็ดพันธุ์ให้ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ร้อยละ 85.5 เกษตรกรมีภาระหนี้สิน ร้อยละ 64.2 แหล่งเงินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพ มาจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 20 มีรดคานาเป็นของตนเอง ร้อยละ 72.1 ไม่ระบุวัตถุประสงค์หลักในการมีรดคานา ส่วนวิธีการปักดำส่วนใหญ่ ร้อยละ 78.8 จ้างปักดำ

1.3 สภาพทางสังคม พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 78.8 ไม่มีตำแหน่งทางสังคม สถานภาพภายในกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ ส่วนใหญ่เป็นสมาชิก ร้อยละ 41.8 ระยะการเป็นสมาชิกกลุ่ม น้อยกว่า 5 ปี ส่วนการเป็นสมาชิกกลุ่ม/สถาบันเกษตรกรอื่น พบว่า ร้อยละ 61.8 เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร รองลงมาเป็นสมาชิกกองทุนเงินล้าน มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่เป็นสมาชิกกลุ่มอื่นๆ ร้อยละ 44.2 เป็นสมาชิกจำนวนหนึ่งกลุ่ม ร้อยละ 97.6 หน่วยงานที่เข้ามาสนับสนุนมากที่สุด จำนวน 1 หน่วยงาน

2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกร ร้อยละ 82 ขึ้นไปตอบถูกต้อง ในประเด็นความรู้ความเข้าใจในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวจำนวน 12 ข้อ ยกเว้นมี 2 ประเด็นที่มีเกษตรกรเพียง ร้อยละ 51.2 และ 41.8 ตอบถูกต้องได้แก่ การตัดหญ้าคันนาไม่มีผลกระทบต่อเมล็ดพันธุ์ข้าว และ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว มีหน้าที่ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชั้นพันธุ์หลัก นอกจากนั้นเกษตรกรมีความรู้โดยรวมอยู่ในระดับความรู้มาก ค่าเฉลี่ย 13.65

3. ความคิดเห็นและการตัดสินใจในการใช้รดคานาเพื่อการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

3.1 การส่งเสริมผลิตเมล็ดพันธุ์และรดคานา เกษตรกรมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ใน 3 ประเด็นได้แก่ การใช้รดคานาในการผลิตเมล็ดพันธุ์ เกณฑ์มาตรฐานการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ศูนย์กำหนด และผลผลิตและคุณภาพข้าวที่ได้รับจากการใช้รดคานาดีกว่าวิธีอื่นๆ ระดับมากใน 2 ประเด็นได้แก่ เห็นด้วยกับราคาซื้อ-ขาย เมล็ดพันธุ์ที่ศูนย์กำหนด และเห็นว่าเจ้าหน้าที่มีผลต่อการตัดสินใจ

3.2 การใช้รดคานา เกษตรกรมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด 4 ประเด็นได้แก่ การใช้รดคานามีความมั่นใจกว่าใช้แรงคน รดคานาสามารถลดต้นทุนการผลิตได้ การจ้างรดคานาคือค่ากว่าการจ้างแรงงานคนในการปักดำ และการใช้รดคานาทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น ระดับมาก 2 ประเด็น การซื้อรดคานามารับจ้าง

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

คุ่มค่า และ การใช้รดำนาคช่วยลดปัญหาแมลงศัตรูพืชและวัชพืช และระดับปานกลาง 2 ประเด็นได้แก่ มีความรู้เรื่องรดำนาค มาก-น้อย และการเคยได้รับการอบรม ศึกษาดูงานการใช้รดำนาค

3.3 ผลผลิตภัณฑและการบริการรดำนาค เกษตรกรมีความคิดเห็นในระดับมาก 2 ประเด็นคือ เป็นสินค้าที่ลูกค้ายอมรับ และการให้สินเชื่อทางการค้ามีผลต่อการตัดสินใจซื้อรดำนาค ระดับปานกลาง 5 ประเด็นได้แก่การตัดสินใจซื้อรดำนาคจากคำแนะนำผู้ขาย การตัดสินใจซื้อรดำนาคจากคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ทางราชการ การจัดโปรโมชั่น (ลด แลก แจก แถม) การโฆษณาผ่านสื่อเช่น โทรทัศน์ วิทยุ แผ่นพับ แผ่นป้าย มีผลต่อการตัดสินใจ และ มีความมั่นใจกับศูนย์บริการ อะไหล่และบริการหลังขาย

4. ปัญหา และข้อเสนอแนะในการใช้รดำนาคเพื่อการผลิตเมล็ดพันธุ์ การวิจัยสรุปได้ว่า

4.1 ปัญหา

4.1.1 การส่งเสริมการใช้รดำนาคเพื่อการผลิตเมล็ดพันธุ์ พบว่า การส่งเสริมการใช้รดำนาค จากหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน ไม่ได้จริงจังและทั่วถึงจึงส่งผลให้เกษตรกร มีความรู้ ความเข้าใจในการใช้รดำนาค ตลอดจน การบำรุงรักษา และการซ่อมรดำนาค มีน้อย

4.1.2 การใช้รดำนาค พบว่า รดำนาค ประเภทเดินตาม 4 แถว สกีกว้างเกินไป ระยะใช้งานเกิน 3 ปีมีการซ่อมบำรุงมากขึ้น ปัญหาเสื่อมปลูก ขณะปลูกต้นกล้าลงไม่สม่ำเสมอ ปัญหาการเตรียมกล้า กรณีต้นกล้าอ่อน กล้าสั้นเกินไป ทำให้ปลูกแล้วหญ้าขึ้น และปัญหาการเตรียมดิน สภาพนาที่ลุ่ม ทำให้การทำงานของรดำนาคไม่มีประสิทธิภาพเต็ม

4.1.3 ผลผลิตภัณฑและบริการ พบว่า ช่วงประจำศูนย์บริการ มีความชำนาญ เรื่องการซ่อมรดำนาคน้อย บริการหลังขาย มีขั้นตอนมาก มีการบริการลูกค้าไม่ดีพอ และปริมาณอะไหล่ ไม่เพียงพอ กับความต้องการลูกค้า ทั้งชนิดและปริมาณ ต้องไปซื้อจากต่างจังหวัด

4.1.4 อื่นๆ เกษตรกรไม่มีทุนทรัพย์ ในการเช่าซื้อรดำนาค เป็นเงินสดเพียงพอ และการประชาสัมพันธ์ สินค้าไม่ครอบคลุม

4.2 ข้อเสนอแนะ

4.2.1 การส่งเสริมใช้รดำนาคเพื่อการผลิตเมล็ดพันธุ์ ให้เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ควรให้ความรู้เรื่องการใช้รดำนาคอย่างจริงจัง

4.2.2 การใช้รดำนาค เจ้าหน้าที่ควรมีการอบรม หรือสาธิตการใช้รดำนาคให้เกษตรกร ได้เรียนรู้ ศึกษาอย่างต่อเนื่อง

4.2.3 ด้านผลิตภัณฑและการบริการ ศูนย์บริการหรือตัวแทนจำหน่ายควรมีอะไหล่ ให้เพียงพอ กับความต้องการในช่วงฤดู ทำนา

5. ข้อมูลสนทนากลุ่ม ของคณะกรรมการกลุ่ม และผู้เกี่ยวข้อง จากการวิเคราะห์ SWOT พบว่า จุดแข็งของรดำนาคคือปลูกเป็นแถวระยะห่างระหว่างต้น แถว สม่ำเสมอ ต้นข้าวปลูกเป็นระเบียบ ลดต้นทุน ค่าจ้างปักดำ ประหยัดเมล็ดพันธุ์ ข้อดีที่ชัดเจนคือกำหนดการปลูกที่แน่นอน ผลผลิตเพิ่มขึ้น เมล็ดพันธุ์ข้าวมี

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

คุณภาพ จุดอ่อน รวดด้านมีราคาค่อนข้างสูง ต้องเตรียมกล้าทุกวัน กรณีจ้างปักดำเรื่องการปะปนพันธุ์ โอกาสสร้างอาชีพใหม่ให้เกษตรกร ตลาดข้าวมีความต้องการ ข้าวที่มีคุณภาพสูงไม่มีข้าวติดข้าวแดง อุปสรรค การได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ ขาดการประสานความร่วมมือระหว่างภาคเอกชนและภาครัฐ ทำให้ไม่แนวทางการพัฒนาเครื่องจักรกลการเกษตร

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษา “ความคิดเห็น และการตัดสินใจใช้รดด้านเพื่อการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ของกลุ่มผู้ผลิตพันธุ์ข้าว ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่” มีสิ่งที่นำมาอภิปรายดังนี้

1. ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ ของเกษตรกรกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว

1.1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ยแล้ว 50.43 ปี มีสถานภาพสมรส ส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งเป็นช่วงวัยทำงานที่มีความกระตือรือร้น มีศักยภาพในความคิด มีประสบการณ์ในการทำงานไม่แตกต่างกัน กล้าคิด กล้าตัดสินใจ และสมาชิกส่วนหนึ่งที่มีการศึกษาสูงกว่า ตั้งแต่มัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลาย อนุปริญญา และปริญญาตรี จึงน่าจะเป็นแรงผลักดัน หรือแรงเสริมให้มีการตัดสินใจมากขึ้น

1.2 สภาพทางเศรษฐกิจ พบว่าเกษตรกร มีแรงงานทำการเกษตรในครัวเรือนเฉลี่ย 2.13 คน ส่วนใหญ่ มีพื้นที่เป็นของตนเอง พื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด เฉลี่ย 14.99 ไร่ต่อครัวเรือน ร้อยละ 95.2 อาชีพหลักคือการทำการเกษตร มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ค้าขาย และมีเงินเดือนประจำ ด้านอาชีพรอง ส่วนใหญ่อาชีพรับจ้าง มีรายได้ในครัวเรือนเฉลี่ย 196,000 บาทต่อปี จำหน่ายเมล็ดพันธุ์ให้ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวทั้งหมด เกษตรกร ส่วนใหญ่มีภาระหนี้สิน แหล่งสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพ มาจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 20 มีรดด้านเป็นของตนเอง ซึ่งแสดงว่าเกษตรกรกลุ่ม มีทุนหมุนเวียนเพื่อเป็นค่าใช้จ่าย และการลงทุนทางภาคการเกษตรและนอกการเกษตร ส่วนใหญ่การกู้ยืม สถาบันการเงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จึงน่าจะเป็นโอกาสให้การดำเนินกิจกรรมผลิตเมล็ดพันธุ์ในชุมชนได้ดียิ่งขึ้น

1.3 สภาพทางสังคม พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ ไม่มีตำแหน่งทางสังคม สถานภาพภายในกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ ระยะการเป็นสมาชิกกลุ่ม น้อยกว่า 5 ปี ส่วนการเป็นสมาชิกกลุ่ม/สถาบันเกษตรกรอื่น พบว่า ร้อยละ 61.8 เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้านาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร รองลงมาเป็นสมาชิกกองทุนเงินล้าน หน่วยงานที่เข้ามาสนับสนุนมากที่สุด จำนวน 1 หน่วยงาน ซึ่งมีผลการที่เกษตรกรเกือบครึ่ง เป็นสมาชิกกลุ่มอื่นๆ เช่น เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้านาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร กองทุนเงินล้านและกลุ่มอื่นๆหลากหลายกลุ่ม จึงมีพื้นฐานของการทำงานเป็นกลุ่ม และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมและมีหน่วยงานเข้ามาสนับสนุนมาก ส่งผลให้เกิดความคิดเห็น ประสบการณ์ มีผลต่อการตัดสินใจในการใช้รดด้านเพื่อการผลิตเมล็ดพันธุ์มากขึ้น

2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ ผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีระดับความรู้ ความเข้าใจ อยู่ในระดับมาก จาก

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

คำถามความรู้ความเข้าใจในการผลิตเมล็ดพันธุ์ ทั้งหมด 15 ประเด็น โดยเฉลี่ยตอบถูกต้อง 13.65 ประเด็น ร้อยละ 82 ตอบคำถามได้ถูกต้อง 13 ประเด็น ทั้งนี้เพราะ เกษตรกรได้รับการอบรม ความรู้หลักการผลิตเมล็ดพันธุ์ แนวทางการดำเนินงาน การผลิตเมล็ดพันธุ์ ของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ สำหรับประเด็นความรู้เกษตรกร เพียงร้อยละ 52.1 และ 41.8 ทั้ง 2 ประเด็นนี้ เป็นตัวลงหรือไม่ถูกต้องตามหลักการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว นั่นคือเกษตรกรยังไม่เข้าใจ ขั้นตอนกระบวนการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวอย่างแท้จริง

3. ความคิดเห็นการใช้รดน้ำเพื่อการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ ผลการวิจัยพบว่า

3.1 การส่งเสริมผลิตเมล็ดพันธุ์และรดน้ำ ระดับมากที่สุดได้แก่ การใช้รดน้ำในการผลิตเมล็ดพันธุ์ มาตรฐานการผลิตเมล็ดพันธุ์ที่ศูนย์กำหนด และผลผลิตและคุณภาพข้าวที่ได้รับจากการใช้รดน้ำดีกว่าวิธีอื่นๆ ระดับมาก ได้แก่เห็นด้วยกับราคาซื้อ-ขาย เมล็ดพันธุ์ที่ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว กำหนดตามระดับคุณภาพ และเห็นว่าเจ้าหน้าที่มีผลต่อการตัดสินใจ สอดคล้องกับคณะนิติศาสตร์ (2548:44) รายงานผลการวิจัย เล่ม 2 เรื่อง งานวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีการใช้เครื่องรดน้ำในการผลิตพันธุ์ข้าว พบว่า การใช้เครื่องรดน้ำเป็นที่ยอมรับของเกษตรกร และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านผลิตเมล็ดพันธุ์

3.2 การใช้รดน้ำ เกษตรกรมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด 4 ประเด็นคือ การใช้รดน้ำมีความมั่นใจกว่าใช้แรงคน รดน้ำสามารถลดต้นทุนการผลิตได้ การจ้างรดน้ำคุ้มค่ากว่าการจ้างแรงงานคนในการปักดำ และการใช้รดน้ำทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น ระดับมาก 2 ประเด็น คิดว่าการซื้อรดน้ำมารับจ้างคุ้มค่า และ การใช้รดน้ำช่วยลดปัญหาแมลงศัตรูพืชและวัชพืช และระดับปานกลาง 2 ประเด็นคือ มีความรู้เรื่องรดน้ำ มาก-น้อย และ การเคยได้รับการอบรม ศึกษางานการใช้รดน้ำ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 17 จังหวัดขอนแก่น (2537:บทคัดย่อ) ศึกษาเกี่ยวกับการเจริญเติบโต ผลผลิตข้าว ต้นทุนการปลูกข้าวด้วยเครื่องรดน้ำ และประสิทธิภาพเครื่องรดน้ำ ที่พบว่าเกษตรกรสามารถนำเครื่องรดน้ำมาใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ ลดค่าใช้จ่าย รักษาคุณภาพเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ผลิตได้และสามารถใช้ทดแทนแรงงานคนในการปักดำได้อย่างมีประสิทธิภาพจริง

4. การตัดสินใจในการใช้รดน้ำเพื่อการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ ผลการวิจัยพบว่า ประเด็นที่มีผลตัดสินใจในระดับมาก 2 ประเด็นคือ เป็นผลิตภัณฑ์ที่ถูกค้ายอมรับ และการให้สินเชื่อทางการค้ามีผลต่อการตัดสินใจซื้อรดน้ำ ระดับปานกลาง 5 ประเด็น ได้แก่ การตัดสินใจใช้รดน้ำจากคำแนะนำผู้ขาย การตัดสินใจใช้รดน้ำจากคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ทางราชการ การจัดโปรมโชน (ลด แลก แจก แถม) การโฆษณาผ่านสื่อเช่น โทรทัศน์ วิทยุ แผ่นพับ แผ่นป้าย มีผลต่อการตัดสินใจ และ มีความมั่นใจกับศูนย์บริการอะไหล่และบริการหลังขาย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พรศรี ผลพิสัยฐ์ (2545 : บทคัดย่อ) วิทยานิพนธ์เรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรถยนต์กระบะยี่ห้อฮิอุซุในจังหวัดเชียงรายพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับหนึ่งคือ ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ รองลงมาเป็นปัจจัยด้านสถานที่ปัจจัยด้านราคา และปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดตามลำดับ ผลวิจัยสรุปได้ว่ามีปัจจัยหลายประการด้วยกันที่มีความเกี่ยวข้องกับ ความคิดเห็นและการตัดสินใจใช้รดน้ำเพื่อการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโดยเฉพาะด้านสังคมและเศรษฐกิจ ขนาดพื้นที่ อาชีพหลัก อาชีพรอง หน่วยงานสนับสนุน และปัจจัยอื่นๆเช่นความคิดเห็น การส่งเสริม การใช้รดน้ำ และการตัดสินใจ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยนี้ทำให้ได้รับประโยชน์ที่สำคัญคือใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับวางแผนและพัฒนาการดำเนินงานการส่งเสริมการใช้รดานา เพื่อการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว และเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาด้านการทำนาให้กับเกษตรกรผู้ใช้รดานาที่ถูกต้องเหมาะสม ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะจากการวิจัย ครั้งที่ 2 ประเด็น ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะต่อเกษตรกร ควรมีการรวมกลุ่มเพื่อจัดหากองทุนเพื่อการผลิต ควรประสานความร่วมมือหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องและบริษัทตัวแทนจำหน่าย เพื่อขอรับการอบรมความรู้การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวตลอดจนการใช้รดานา

1.2 ข้อเสนอแนะต่อภาครัฐ ควรกำหนดแนวทางการส่งเสริม โดยสนับสนุนให้เกษตรกรมีความรู้ และประสบการณ์ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว โดยการเชื่อมโยงกับศูนย์วิจัยข้าว ที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ โดยการศึกษาดูงาน ฝึกอบรม ให้ความรู้เทคโนโลยีการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวอย่างถูกต้องเหมาะสมแก่เกษตรกร ในประเด็นบทบาทหน้าที่ของหน่วยงาน และหลักการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว เพื่อให้เกษตรกรได้เข้าใจ ซึ่งมีผลต่อการผลิตเมล็ดพันธุ์ให้มีคุณภาพ ควรส่งเสริมสนับสนุน กลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว เพื่อจัดหากองทุนสินเชื่อเพื่อการผลิต เครื่องจักรกลการเกษตร เพื่อลดต้นทุนการผลิต โดยใช้กระบวนการกลุ่มแบบมีส่วนร่วม สร้างองค์กรกลุ่มเป็นชุมชนที่เข้มแข็งและยั่งยืน เพื่อให้การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวได้คุณภาพตามมาตรฐาน ควรจัดตั้งหน่วยบริการเครื่องจักรกลเกษตร เพื่อบริการแก่เกษตรกร

1.3 ข้อเสนอแนะต่อบริษัทผู้จำหน่าย

1.3.1 ควรมีการฝึกอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรในประเด็นการใช้รดานา ดูแลรักษาการศึกษาดูงาน เนื่องจากเกษตรกร มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับน้อย ถึงปานกลาง

1.3.2 ศูนย์บริการภายในจังหวัด ควรเตรียมปริมาณอะไหล่ ให้เพียงพอ กับความต้องการของลูกค้า เพื่อแก้ปัญหาอะไหล่ไม่เพียงพอในช่วงฤดูปักดำ ของเกษตรกรได้

1.3.3 จากการวิจัยค้นพบว่า ช่างบริการประจำศูนย์บริการ ไม่มีความรู้ความชำนาญด้านการซ่อมรดานาอย่างแท้จริง ควรมีการฝึกอบรมซ่อมรดานาให้เจ้าหน้าที่ ในศูนย์บริการ ให้มีความรู้ความชำนาญเป็นพิเศษ

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยซ้ำในพื้นที่อื่นเพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลการวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากรดานาเป็นเทคโนโลยีใหม่ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ นำไปเป็นแนวทางในการส่งเสริมการใช้รดานาในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ของเกษตรกรต่อไป

2.2 ควรวิจัยเกี่ยวข้องกับผลตอบแทน และจุดคุ้มทุน การใช้รดานา เนื่องจากรดานา มีราคาสูงเพื่อนำผลวิจัยไปใช้ในการกำหนดนโยบายและส่งเสริมการใช้รดานาเพื่อการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ให้สอดคล้องกับเศรษฐกิจ และสังคมในปัจจุบัน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

2.3 ควรศึกษาเปรียบเทียบกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตเมล็ดข้าว กับกลุ่มเกษตรกรทั่วไป ว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้รดคานา

เอกสารอ้างอิง

คะนิงศักดิ์ เจียรนัยกุล และคณะ (2548) “พัฒนาเทคโนโลยีการใช้เครื่องคานาในการผลิตเมล็ด พันธุ์ข้าว”

รายงานผลงานวิจัย เล่ม 2 ประจำปี 2548 สถาบันวิจัยเกษตรวิศวกรรม กรมวิชาการเกษตร
ประสงค์ ทองพันธ์ (2548) “ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของเกษตรกร
จังหวัดสกลนคร” วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตรและ
สหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พรศรี ผลพิสิษฐ์ (2545) “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรถยนต์กระบะยี่ห้อ อีซูซุ จังหวัดเชียงราย” การ
ค้นคว้าแบบอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 17 จังหวัดขอนแก่น (2537) “ การใช้เครื่องคานาในพื้นที่แปลงขยายพันธุ์ข้าว ของศูนย์
ขยายพันธุ์พืชที่ 17 จังหวัดขอนแก่น ถอดค้น ปี 2537” สำนักงานส่งเสริมการเกษตร
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กรมส่งเสริมการเกษตร

